

**Міністерство освіти і науки України
Державний біотехнологічний університет**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

В.о. ректора ДБТУ

Рослан ТИХОНЧЕНКО
«14» квітня 2022 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**про практичне навчання здобувачів вищої освіти та науково-педагогічну
практику аспірантів Державного біотехнологічного університету**

УХВАЛЕНО:

рішення Вченої Ради ДБТУ

протокол № 5 від «14» квітня 2022 р.

I. ПРАКТИЧНЕ НАВЧАННЯ БАКАЛАВРІВ І МАГІСТРІВ

I.1. Мета і завдання практичного навчання

Метою практичного навчання здобувачів усіх рівнів вищої освіти університету є узагальнення набутих теоретичних і практичних знань, одержання професійних навичок і умінь, що формують фахівців з вищою освітою відповідно до освітнього рівня та сприяють поліпшенню якості підготовки фахівців. Завданням практичного навчання є:

1) підготовка фахівців, які будуть спроможні вирішувати виробничі завдання в сучасних ринкових умовах і володіти сучасними прийомами і методами, що є складовими новітніх технологій;

2) набуття навичок:

- прийняття самостійних рішень, виходячи із конкретної виробничої ситуації;
- впровадження у виробництво прогресивних технологій, досягнень передового досвіду та результатів наукових досліджень;
- співпраця з трудовим колективом.

Практичне навчання бакалаврів і магістрів передбачає безперервність і послідовність його проведення, сприяння закріпленню відповідних компетентностей у майбутніх молодших бакалаврів, бакалаврів і магістрів.

I.2. Складові практичного навчання

Практичне навчання складається із лабораторних і практичних занять, тренінгів навчальних, технологічних і виробничих практик.

Лабораторне заняття – форма заняття, при якому здобувачі під керівництвом викладача особисто проводять натурні або модельні експерименти з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень певної навчальної дисципліни, набувають практичних навичок роботи з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, методикою досліджень у конкретній предметній галузі.

Лабораторні заняття проводяться у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях з використанням устаткування, пристосованого до умов освітнього процесу. В окремих випадках лабораторні заняття можуть проводитись в умовах реального професійного середовища.

Лабораторне заняття також включає проведення поточного контролю підготовки здобувачів до виконання конкретної лабораторної роботи, виконання завдань теми занять, оформлення індивідуального звіту з виконаної роботи та його захист перед викладачем.

Практичне заняття – форма заняття, при якому викладач організує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички для їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань.

Практичні заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання,

обладнанням, інструментами, приладами, обчислювальною технікою. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння здобувачами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язування їх на занятті.

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок здобувачів, постановку загальної проблеми викладачем, її обговорення за участю здобувачів, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку та оцінювання.

Навчальні практики проводяться на першому, другому та третьому курсах програм підготовки молодших бакалаврів, бакалаврів у навчальних, навчально-науково-виробничих лабораторіях, на дослідних полях, у дендрологічному парку, на полігонах кафедр, у навчально-дослідних господарствах університету, а також у провідних підприємствах, організаціях та установах України, що відповідають вимогам освітньо-професійних програм підготовки молодших бакалаврів, бакалаврів.

Завданням таких практик є ознайомлення здобувачів зі специфікою спеціальності підготовки, формування компетенції, в окремих випадках – оволодіння робітничою професією з числа спеціальностей відповідної галузі. Окремі розділи навчальних практик можуть виконуватися в екскурсійному варіанті на підприємствах України. Керівництво практикою забезпечують науково-педагогічні працівники університету, які відповідають за виконання програми практики та співробітники тих навчально-наукових підрозділів, які безпосередньо надають допомогу при виконанні завдань програм практики.

Зміст, форми, тривалість, терміни проведення навчальної практики визначаються навчальним планом, програмою та графіком практики.

Технологічні практики проводяться на старших курсах навчання. Завданням таких практик є розширення, поглиблення та закріплення знань, які здобувачі отримують під час вивчення циклу спеціальних дисциплін та формування вмінь практичного застосування цих знань в умовах виробництва, набуття і вдосконалення професійної майстерності, а також збір матеріалів для виконання курсових проектів (робіт). Такі види практик проводяться в навчально-виробничих і навчально-науково-виробничих лабораторіях університету, науково-дослідних установах і дослідних господарствах, передових підприємствах, рекомендованих обласними департаментами агропромислового розвитку та агентствами України на основі укладених договорів. Керівництво практикою забезпечують науково-педагогічні працівники кафедр університету та особи з числа адміністративного персоналу господарств, підприємств, організацій та установ.

Тренінг – форма практичного навчання шляхом інтенсивного спілкування учасників освітнього процесу для розуміння ключових понять і закономірностей явищ дисциплін, що вивчаються з обраної спеціальності. Вона, на відміну від традиційної форми навчання ініціює комунікативність, самостійність та здатність здобувачів до прийняття рішень, взаємодії, сприяє інтенсивності навчання. Крім того знання, отримані під час роботи тренінгу

не подаються у готовому вигляді, а стають результатом активної діяльності самих його учасників. Тренінгові заняття можуть бути різної тривалості від 2-4 академічних годин (тривалість 45 хв. кожна) до декількох днів поспіль (залежно від програми дисципліни або спеціальності). Терміни проведення тренінгових занять визначаються навальним планом, програмою та графіком проведення навчальних занять.

Проведення тренінгу допоможе кожному його учаснику стати більш компетентним, відкрити в собі можливості відчуття того, що він знає більше, зрозуміти інших людей через реальну взаємодію в ході роботи.

Робочі місця учасників тренінгу створюються методом малих груп, кількість осіб у яких від 5 до 12. Під час тренінгів слід уникати «аудиторного стилю». Під час тренінгу здобувачі мають відчувати рівнозначність позицій, має бути атмосфера відкритості, увага та інтерес один до одного.

Для раціональної організації праці здобувачів під час тренінгу необхідно використовувати бланки первинних документів, операційні та технологічні картки, методичні рекомендації, посадові інструкції та роздатковий матеріал для самостійної роботи, перелік рекомендованої літератури, зразки вирішення практичних завдань здобувачами.

Тренінг проводить викладач, який спілкується з учасниками на рівних і є авторитетним каталізатором усіх процесів, що відбуваються у тренінговій групі, добре володіє програмою дисципліни та методикою проведення тренінгової гри (як зацікавити учасників, зняти напруження, спрямувати здобувачів на конструктивне вирішення проблеми тощо), а також уміти оцінювати результати тренінгу.

Педагогічна практика – ставить за мету адаптацію здобувачів вищої освіти до безпосередньої професійно-педагогічної діяльності, сприяння формуванню у них конкретних уявлень про майбутню професію, поглиблення педагогічного мислення та психолого-педагогічних знань щодо їх застосування на практиці. Під час проходження педагогічної практики у здобувача має сформувані вміння проектувати власну педагогічну діяльність для реалізації її в реальних умовах і давати їй відповідну самооцінку.

Педагогічна практика для здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти першого та третього курсу спеціальності «Професійна освіта» проводиться при вивченні гуманітарних, соціально-економічних, природничо-наукових і професійних дисциплін, а також на вміннях, набутих при проходженні інших видів практик після освоєння ними теоретичної частини професійно-педагогічної підготовки та методики дидактичного проектування професійного навчання. Тривалість та терміни проведення педагогічної практики визначаються навчальним планом, програмою та графіком проведення навчальних практик.

Базами проходження педагогічної практики можуть бути заклади профільної середньої, професійної, позашкільної передвищої освіти, підприємства, установи та організації галузі України.

Керують педагогічною практикою викладачі кафедри педагогіки і психології. Від бази практики можуть керувати практикою заступники

директора з навчально-виробничої і навчальної роботи, майстри виробничого навчання, викладачі професійних дисциплін і класні керівники.

Підсумком педагогічної практики є звіт про виконання вимог її програми на основі якого складається залік.

Виробничі практики є заключним етапом теоретичного і практичного навчання. Вони проводяться у структурних навчально-науково-виробничих підрозділах університету, філіях кафедр, науково-дослідних і проектних установах, базових господарствах і підприємствах України на випусковому курсі з метою узагальнення і вдосконалення набутих знань, практичних умінь і навичок, оволодіння професійним досвідом та готовністю випускників до самостійної трудової діяльності, а також збирання матеріалів для підготовки дипломних робіт здобувачами вищої освіти початкового (короткого циклу), першого (бакалаврського), другого (магістерського) рівнів.

I.3. Бази практичного навчання бакалаврів і магістрів

Базами навчально-виробничого процесу бакалаврів і магістрів Державного біотехнологічного університету є навчальні, навчально-наукові, навчально-науково-виробничі лабораторії університету, навчально-наукові, виробничі центри університету.

Інші бази практики використовуються з числа установ, передових підприємств, організацій і агрофірм різноманітної форми власності, що мають належні умови для виконання програми практики відповідно до вимог освітньо-професійних програм підготовки фахівців. Із такими базами практичного навчання укладаються відповідні типові договори та формуються паспорти, які зберігаються у навчальному відділі та деканатах факультетів університету. Термін дії договорів встановлюється на період проведення конкретного практичного навчання або на термін до 5 років.

Здобувачі можуть самостійно, за погодженням з деканатом факультету і випусковою кафедрою, обирати для себе базу практики, пропонувати її для використання (за умови забезпечення виконання програми практики) та укладання договору.

Для здобувачів-іноземців бази практики передбачаються у відповідному договорі (контракті) щодо підготовки фахівців і можуть бути розташовані на території країн-замовників або в межах України.

Здобувачі-іноземці отримують програму практики, індивідуальні завдання, складають звіт за формою, установлену випусковою кафедрою. При проходженні практики в межах України здобувачі-іноземці дотримуються вимог цього Положення. За наявності державних, регіональних замовлень на підготовку фахівців перелік баз практики для здобувачів надають органи, які формують ці замовлення. При підготовці фахівців за цільовими договорами з підприємствами (організаціями, господарствами, установами) бази практики передбачаються цими договорами.

I.4. Організаційне забезпечення практичного навчання здобувачів

Організаційне забезпечення лабораторних (практичних) занять:

Лабораторні (практичні) заняття з дисциплін компонентів професійної підготовки проводяться у спеціально обладнаних навчальних, навчально-наукових, навчально-виробничих лабораторіях, у т.ч. в навчально-дослідних господарствах; на дослідних полях, полігонах кафедр. Відповідальними за організацію і проведення лабораторних (практичних) занять в університеті є навчальний відділ, деканати та відповідні кафедри.

Організаційне забезпечення практик здобувачів:

- відповідальними за організацію і проведення практик здобувачів в університеті є навчальний відділ, деканати, відповідні кафедри;
- відповідальними за проведення практик здобувачів на факультеті є декани факультетів, завідувачі кафедр;
- керівництво проведенням практик здобувачів університету на базах практики здійснюють керівники практики від кафедр, а від бази практики галузеві фахівці – головні та провідні спеціалісти. Контроль та супровід практичного навчання у навчально-дослідних господарствах університету здійснює керівник виробничої практики. Крім того він відповідає разом з деканами факультетів за:
 - пошук провідних установ, підприємств, організацій будь-якої форми власності в Україні та зарубіжжі з метою якісного проведення на їхній базі практик здобувачів відповідно до освітньо-професійної програми підготовки;
 - контроль за якісним проведенням практик здобувачів у виробничих підрозділах університету та базах практики не лише Харківської, а й інших сусідніх областей України;
 - надання допомоги базам практики щодо створення необхідних умов для якісного проведення практик здобувачів;
 - внесення пропозицій ректорату щодо вдосконалення структури практичної підготовки, оснащення дослідних полів, навчальних, навчально-наукових та навчально-науково-виробничих лабораторій сучасною технікою, обладнанням, приладами.

Деканати факультетів щодо проведення практик здобувачів здійснюють такі організаційні заходи:

- контроль за здійсненням практичного навчання здобувачів, виконання завдань практики і результатів виконаних лабораторних (практичних) занять;
- контроль своєчасності укладання договорів з базами практик щодо проходження практики здобувачів, ведення обліку договорів з базами практик і надання допомоги в їх укладанні;
- своєчасна підготовка проекту наказу щодо проведення практики здобувачів, закріплення тематики та керівництва практикою від кафедр;
- оформлення та надання здобувачам направлення на виробничу практику, здійснення перевірки своєчасності оформлення прибуття до пункту призначення;

- контроль за проведення організаційних заходів перед направленням здобувачів на практику, своєчасним захистом результатів практики на кафедрах, або міжкафедральних комісіях, проведення підсумкових студентських науково-практичних конференцій за результатами навчально-виробничого процесу.

Науково-педагогічний персонал кафедр, що відповідає за проведення лабораторних (практичних) занять здійснює такі заходи:

- розробляє та вдосконалює робочі навчальні програми дисциплін та науково-методичні матеріали;
- проводить організаційні заходи та інструктаж про порядок проведення занять і безпеку праці;
- надає здобувачам необхідні документи (індивідуальні завдання, методичні вказівки тощо);
- ознайомлює здобувачів із системою звітності за результатами проведення занять, а саме: оформлення робочого зошита, виконання індивідуального завдання тощо;
- проводить зі здобувачами попереднє обговорення змісту та результатів проведення занять;
- подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення лабораторних (практичних) занять із зауваженнями та пропозиціями щодо їх поліпшення.

Здобувачі допускаються до проходження лабораторних (практичних) занять, якщо:

- своєчасно отримали інструктаж з охорони праці та техніки безпеки, зробили відповідний запис на робочому місці з реєстрацією у журналі;
- ознайомились з методичними вказівками та правилами використання обладнання і приладів, а також після проходження експрес-контролю знань;
- лабораторія обладнана аптечкою для надання першої медичної допомоги та вогнегасником;
- прилади та матеріали для проведення лабораторних (практичних) занять справні й готові до використання.

Під час проходження лабораторних (практичних) занять здобувачі зобов'язані:

- своєчасно прибути до місця практичної підготовки;
- мати відповідний спецодяг для проходження лабораторних (практичних) занять в лабораторіях;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою занять;
- знати і суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії під час проходження занять;
- вести робочий зошит та нести відповідальність за результатами виконаної лабораторної роботи.

I.5. Методичне забезпечення практичного навчання

Проведення усіх видів практичного навчання здійснюється згідно з наказами ректора університету. Наказ на проведення практичного навчання формується деканатом факультету за поданням кафедр, відповідальних за його проведення і узгоджується з керівником виробничої практики, навчальним відділом університету.

Методичним забезпеченням практик здобувачів університету є:

- «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затверджене наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93»;
- Наскрізні робочі програми практик здобувачів;
- Паспорт баз практичного навчання (агрофірм, господарств, підприємств, установ тощо);
- Щоденник проходження практики здобувачами;
- Методичні рекомендації для підготовки звіту про виконання програми виробничої практики здобувачів;
- Пам'ятка здобувачу з дотримання вимог техніки безпеки та виробничої санітарії під час проходження виробничої практики;

Відповідальність за методичне забезпечення практичного навчання та його якість і впровадження несуть відповідні кафедри і деканати факультетів. Контроль здійснює керівник виробничої практики університету.

I.6. Підведення підсумків і оцінювання результатів практичного навчання

Організацію підсумків проведення лабораторних (практичних) занять здійснюють керівники занять відповідно до робочої програми дисципліни.

Підведення підсумків практики здійснюється після її закінчення за результатами виконання програми і оцінювання індивідуального завдання в межах навчальної дисципліни, як окремого (окремих) модулів.

Звіт про виконання програми виробничої практики оцінюється керівником від бази практики і разом зі щоденником, характеристикою тощо і подається на рецензування керівнику практики від кафедри.

Захист звіту за результатами виробничої практики проводиться перед кафедральною (міжкафедральною) комісією, склад якої розпорядженням формує деканат факультету.

Здобувачу, який не виконав програму практики частково або з поважних причин, термін її виконання може бути перенесений після відповідного наказу ректора на інший період, а якщо програма практики не виконана повністю або частково без поважних причин, то може бути надане право повторного проходження практики в інший час.

Здобувач, який не виконав програму практики і не атестований за її результатами, відраховується із числа здобувачів.

Підсумки навчально-виробничого процесу обговорюються на засіданнях кафедр, вчених рад факультетів і університету не рідше одного разу протягом навчального року.

Крім того навчально-виробничий процес, проблеми якості проходження виробничої практики у базових господарствах, підприємствах і установах щорічно розглядаються на науково-практичних студентських конференціях факультетів; проводяться конкурси на кращий звіт про виконання програми виробничої практики, конкурс відеороликів, анкетування практикантів про їх бачення перспектив самостійної діяльності після закінчення навчання.

За результатами навчально-виробничого процесу керівник виробничою практикою готує зведений звіт і надає його на розгляд ректорату та вченій раді університету.

I.7. Ресурсне забезпечення практики

Витрати на практику здобувачів входять складовою частиною в загальні витрати на підготовку фахівців.

Розмір витрат на навчальну та виробничу практики визначається кошторисом-калькуляцією, що розробляє університет із розрахунку вартості проходження практики одного здобувача за тиждень.

Джерела фінансування виробничої практики здобувачів університету визначаються формою замовлення на фахівців: за рахунок видатків державного або місцевих бюджетів, за рахунок коштів підприємств (організацій, установ), закладів усіх форм власності, закордонних замовників або за рахунок коштів фізичних осіб.

Для фінансування виробничої практики можуть залучатися додаткові джерела фінансування, не заборонені законодавством.

Суб'єкти – замовники фахівців перераховують університету кошти на проведення практики у терміни і в обсягах, передбачених відповідними договорами (контрактами) на підготовку фахівців.

Оплата відряджень викладачам – керівникам практики здійснюється університетом відповідно до законодавства України про оплату службових відряджень.

Здобувачі випускового курсу, які навчаються без відриву від виробництва і можуть бути направлені для проходження виробничої практики, для чого отримують додаткову відпустку зі збереженням заробітної плати за основним місцем роботи.

Оплата праці здобувачів на робочих місцях проводиться за фактично виконаний обсяг робіт відповідно до встановлених норм праці, норм часу, виробітку, обслуговування, посадових обов'язків, які діють для працівників підприємства (установи, організації), при цьому за ними зберігається право на одержання стипендії за результатами семестрового контролю.

За наявності договорів між університетом і базою практики та за умови сплати в період виробничої практики здобувачам заробітної плати п'ятдесят відсотків її, може направлятися на рахунок університету для здійснення його статутної діяльності, зміцнення навчально-матеріальної бази, соціального захисту здобувачів, проведення культурно-масової та фізкультурно-спортивної роботи тощо.

Здобувачам на період практики, що проводиться за межами закладу вищої освіти, сплачуються добові за рахунок витрат на практичну підготовку в розмірах, встановлених законодавством, компенсується проїзд залізничним, водним і автомобільним транспортом до місця знаходження баз практики і назад *(при відповідних підтверджуючих документах та дозволу ректора університету і лише за наявності бюджетних асигнувань на ці цілі)*.

При проходженні здобувачами практики за місцем проживання добові не виплачуються. Проїзд до баз практики і назад міським і приміським (до 50 км) транспортом практиканти оплачують за свій рахунок.

Проживання здобувачів-практикантів у гуртожитках або в орендованих для цього житлових приміщеннях баз практики забезпечується на умовах та в розмірах, передбачених договором.

I.8.Тимчасовий порядок здійснення практичного навчання здобувачів вищої освіти в умовах карантину

«Тимчасовий порядок здійснення практичного навчання здобувачів вищої освіти в умовах карантину в Державному біотехнологічному університеті» розроблено відповідно до рішення Кабінету Міністрів України щодо запровадження карантину для всіх закладів освіти незалежно від форм власності і сфери управління, листів Міністерства освіти і науки України від 11.03.2020 р. № 1/9-154, від 27.03.2020 р. № 1/9-178; наказів по університету від 12.03.2020 р. № 162 «Про заходи щодо запобігання розповсюдженню захворювання на коронавірус COVID–19», від 17.03.2020 р. № 172 «Про оголошення карантину для слухачів підготовчого відділення», від 26.03.2020 р. № 183 «Про продовження карантину в університеті», від 22.04.2020 р. № 200 «Про продовження карантину в університеті».

«Тимчасовий порядок здійснення практичного навчання здобувачів вищої освіти в Державному біотехнологічному університеті в умовах карантину є складовою «Положення про практичне навчання здобувачів вищої освіти Державного біотехнологічного університету».

Практичне навчання всіх здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітніми програмами підготовки фахівців освітніх рівнів «бакалавр» і «магістр» всіх курсів (років) навчання, здійснюється згідно із затвердженим графіком навчально-виробничого процесу.

Дистанційна форма практичного навчання в умовах карантину, як і звичайна, має сприяти закріпленню теоретичних знань і набуттю здобувачами практичних вмінь і навичок (компетентностей) обраної спеціальності.

Для організації дистанційної форми практичної підготовки деканам факультетів необхідно:

- сформувати, погодити і подати на підпис проректору з навчальної роботи накази про направлення здобувачів на дистанційну навчальну або виробничу практику;
- спільно із завідувачами кафедр перевірити і розмістити на сторінках кафедр сайту університету програми навчальних, виробничих практик і тренінгів здобувачів для їх дистанційного проходження;

- підготувати і розіслати на електронні пошти завідувачів кафедр та керівникам практики відомості обліку успішності для оцінювання знань здобувачів за результатами виконання програм практики.

Для організації дистанційної форми здійснення практичного навчання здобувачів завідувачам кафедр, гарантам освітніх програм, керівникам практики від кафедр необхідно:

- терміново розробити і розмістити на сторінках кафедр сайту університету методичні рекомендації щодо виконання практичних завдань і спостережень з необхідним відео супроводом для самостійного оволодіння здобувачами методиками і практичними навичками відповідно до програм практики; перевірити виконання зазначеного;

- розмістити на сторінках кафедр сайту університету наявні переліки баз практичної підготовки, провідних аграрних підприємств, господарств, дослідних і науково-дослідних установ, рекомендованих обласними департаментами агропромислового розвитку різних областей України для практичної підготовки і стажування здобувачів, з метою можливого дистанційного вивчення ними структури, досягнень та напрямів їх діяльності тощо, а також за погодженням з керівниками практики від кафедр направляти здобувачів на виробничу практику за місцем проживання.

Для організації дистанційної форми проведення навчальних та виробничих практик керівникам практики від кафедр необхідно:

- організувати і дистанційно проводити співбесіди зі здобувачами для чіткого виконання ними обов'язків та їхньої особистої відповідальності за якісне опрацювання завдань програми практики, дотримання вимог безпеки життєдіяльності тощо;

- дистанційно систематично контролювати збирання матеріалів, підготовку та перевірку звітів про виконання програм практик здобувачів (ураховуючи результати на порталі дистанційного навчання Moodle, Google Meet, у Viber-групах, Messenger чатах, Telegram каналах, на електронних поштах тощо), маючи на увазі, що роздруковані версії звітів про виробничу практику, в окремих випадках незавірені печаткою бази практик, після завершення карантину повинні зберігатися на кафедрах;

- своєчасно заповнювати відомості обліку успішності та згідно з розкладом практики не пізніше, ніж за п'ять днів після завершення терміну практики, надіслати їх сканкопії (фотокопії, скрінкопії тощо) на електронну пошту деканам факультетів.

- ***Керівнику виробничої практики університету*** слід підтримувати постійний зв'язок з базовими підприємствами, господарствами, установами, головними фахівцями та спеціалістами галузей виробництва, дослідними, науково-дослідними структурами університету й іншими виробничими формуваннями агропромислового комплексу для забезпечення належного керівництва і контролю проведення практики в дистанційних умовах.

II. ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ ТА СТАЖУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ДЕРЖАВНОГО БІОТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЗА КОРДОНОМ

Практика (стажування) здобувачів за кордоном – це одна з форм проведення практичної підготовки, що є обов'язковою компонентою освітньо-професійної програми підготовки фахівців для здобуття кваліфікаційного рівня і проводиться відповідно до Закону України "Про освіту" від 05.09.2017 р., Закону України "Про вищу освіту" від 28.12.2014 р., Положення про проведення практики студентів аграрних вищих навчальних закладів України за кордоном, затвердженого наказом Мінагрополітики від 15.06.2005 р. № 264, Концепції реформування і розвитку аграрної освіти та науки, схваленої Розпорядженням КМУ від 6 квітня 2011 р. № 279-р., Указу Президента України № 1013/2005 від 04.07.2005 р. "Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні", листів Міністерства освіти і науки України від 07.02.2009 р. № 1/9-98 і Міністерства аграрної політики України від 24.02.2009 р. № 18-128-12/239 "Про практичну підготовку студентів, Постанови КМУ № 38 від 20.01.97 р. «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися державними навчальними закладами», Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою КМУ від 12.08.2015 р. № 579.

Методичним забезпеченням практики та стажування здобувачів університету за кордоном є:

«Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затверджене наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93»

«Положення про проведення практики студентів аграрних вищих навчальних закладів України за кордоном», затверджене 15.06.2005 р. № 264»;

II.1. Мета та зміст практики (стажування)

1) Метою практики (стажування) за кордоном є інтеграція національної освіти до світового освітнього простору на основі закріплення теоретичних знань здобувачів і вивчення практичного досвіду діяльності підприємств, сільського господарства в країнах з розвиненим сектором економіки; забезпечення мобільності здобувачів; оволодіння здобувачами передових технологій вирощування, переробки та реалізації сільськогосподарської (лісової) продукції; вивчення досвіду використання сучасної сільськогосподарської техніки та набуття практичних навичок роботи з нею; вивчення досвіду в управлінні земельними ресурсами та розвитку земельних відносин; ознайомлення з системою ведення бухгалтерської та статистичної звітності і визначення фінансових результатів діяльності (в тому числі і міжнародної) сільськогосподарських, лісових і водних підприємств зарубіжних країн.

2) Вид, тривалість і терміни проведення практики (стажування) за кордоном визначаються відповідно до конкретного напрямку (спеціальності) та навчального плану підготовки здобувачів.

3) Зміст практики (стажування) визначається програмою, яка розробляється провідною кафедрою згідно з освітньо-професійною програмою підготовки фахівця, навчального плану певного напрямку, спеціальності (спеціалізації) та затверджується ректором університету.

4) Особливості проведення практики (стажування) здобувачів за кордоном з конкретного напрямку (спеціальності) підготовки за певними програмами проведення практик, також обумовлюються інструкціями та методичними вказівками, які розробляють відповідні кафедри при участі відповідального за міжнародні практики (стажування) та керівника виробничої практики (стажування) університету.

II.2. Бази практики (стажування)

1) Практика (стажування) за кордоном здобувачів Державного біотехнологічного університету проводиться на провідних підприємствах зарубіжних країн, з якими встановлені партнерські стосунки у вигляді угод, контрактів, протоколів про наміри, договорів про співпрацю щодо організації проведення практики (стажування). Зазначені документи укладаються відповідно до чинного законодавства та вимог програми між організатором практики (стажування) за кордоном (фірмою, компанією, фермерським господарством, тощо) або його офіційним представником в Україні, якому організатор практики (стажування) надав свої повноваження та ректором Державного біотехнологічного університету.

2) Перед від'їздом здобувачів за кордон укладається тристоронній договір між ректором університету, організатором практики (стажування) або його офіційним представником в Україні та здобувачем (Додаток А), або надається оригінал (копія) запрошення на навчання або інший підтверджуючий документ про проходження практики (стажування) здобувача у вищій навчальній заклад іноземної держави, або на підприємстві (установі, організації) та за необхідності, його офіційно засвідчений переклад українською мовою. Вказані документи обумовлюють умови і терміни проходження практики (стажування), обов'язки та відповідальність сторін. Тривалість дії договору погоджується договірними сторонами на період практики (стажування), відповідно до термінів, встановлених навчальним планом.

II.3. Організація та керівництво практикою

II.3.1. Загальні положення

1) Проходження практики (стажування) здобувачів Державного біотехнологічного університету за кордоном здійснюється за наказом ректора.

2) Загальна організація практики (стажування) за кордоном і контроль її проведення здійснюється відділом міжнародного стажування та керівником виробничої практики здобувачів університету.

3) Конкурсний відбір здобувачів для закордонної практики (стажування) (у разі необхідності) проводить затверджена ректором університету

конкурсна комісія в складі представників відділу міжнародного стажування, керівника виробничої практики, деканатів, представників органу студентського самоврядування.

Головою комісії є ректор університету, який щорічно затверджує персональний склад конкурсної комісії.

Конкурсна комісія має право:

- розглядати і вносити пропозиції щодо змін і доповнень до документів, які регламентують умови, порядок, права та обов'язки здобувачів під час проходження практики (стажування) за кордоном;
- розглядати подані здобувачами заяви щодо участі в конкурсі на проходження практики (стажування) за кордоном та приймати відповідні рішення стосовно формування груп.

Конкурсна комісія зобов'язана:

- встановлювати графіки проведення співбесід та тестувань здобувачів, оформлювати у вигляді протоколів та наказів по університету рішення по відбору, доводити їх до відома здобувачів;
- контролювати виконання цього Положення та документів, що регламентують проходження здобувачами Державного біотехнологічного університету практики (стажування) за кордоном;
- розглядати скарги здобувачів та приймати відповідні рішення щодо організації та проведення практики (стажування) за кордоном.

4) Конкурсна комісія не менше ніж за три місяці до початку конкурсного відбору інформує здобувачів про можливість проходження практики (стажування) за кордоном, надає роз'яснення щодо організації та порядку її проведення, сприяє в оформленні відповідних документів.

5) Конкурсний відбір для проходження практики (стажування) за кордоном проходить на відкритому засіданні комісії та оформлюється протоколом, який затверджується ректором університету.

6) На момент від'їзду здобувачі повинні пройти інструктаж з охорони праці, правових питань, митного законодавства, адміністративного устрою, національних особливостей, традицій та соціально-економічних умов у країні перебування.

7) До моменту від'їзду за кордон кожен здобувач підписує зобов'язання встановленого зразка про своєчасне повернення в Україну для подальшого продовження навчання в університеті.

8) Якщо здобувач, проходячи практику, навчання, стажування за кордоном пропускає більшу частину теоретичного навчання протягом одного семестру і не в змозі самотійно опрацювати теоретичний матеріал, розглядається питання про надання академічної відпустки або повторного курсу навчання, що передбачено ч.2 ст. 46 Закону України «Про вищу освіту».

II.3.2. Організація конкурсного відбору

1) Організація конкурсного відбору здійснюється за умови виникнення ситуації, коли кількість претендентів на проходження практики (стажування) перевищує кількість наявних місць практики (стажування) або за вимогою організатора практики (стажування) (фірмою, компанією, фермерським

господарством, тощо), або його офіційним представником в Україні, якому організатор практики (стажування) надав свої повноваження.

2) Підставою для участі здобувача у конкурсному відборі є його особиста заява-анкета на ім'я ректора (додаток Б), погоджена з деканом факультету та завідувачем випускової кафедри (за необхідності).

3) До участі у конкурсному відборі допускаються здобувачі I-III курсів (які можуть обіймати робочі професії) та здобувачі IV (які можуть обіймати посади більш кваліфікованого рівня) денної і заочної форми навчання.

4) Основними критеріями відбору здобувачів на практику за кордон є:

- вік – залежно від програми практики (стажування);
- стан здоров'я, підтверджений медичною довідкою встановленого зразка для виїзду за кордон, повинен відповідати програмі практики (стажування);

- достатній рівень володіння відповідною іноземною мовою (визначається обов'язковим контролем мовної підготовки з підсумковим висновком кафедри мовної підготовки та відділом міжнародного стажування або представлення міжнародного мовного сертифікату);

- наявність закордонного паспорта;
- середній бал успішності за період навчання не менше 75 балів;
- відсутність правопорушень за час навчання в університеті;
- наявність посвідчень водія, тракториста-машиніста;
- активна участь у громадському житті факультету та університету.

5) Перевагу під час конкурсного відбору мають здобувачі-сироти, здобувачі з багатодітних та малозабезпечених сімей, особи, що мають посвідчення водія, механізатора, диплом молодшого спеціаліста, посвідчення про наявність виробничої професії, активні учасники громадського життя університету.

6) Здобувачі, що навчаються за контрактом, допускаються до участі в конкурсному відборі за умови своєчасної оплати за навчання, включаючи термін перебування за кордоном.

7) Після завершення відбіркового туру подальша організація поїздки покладається на відділ міжнародного стажування, керівника виробничої практики (стажування) університету та деканати.

II.3.3. Порядок надання академічної відпустки здобувачам

1) Здобувачам, які переривають навчання у вищих навчальних закладах з метою навчання в освітніх (наукових) установах та проходження практики (стажування) на підприємствах (організаціях, установах) за кордоном, може надаватись академічна відпустка на термін до одного року. У разі необхідності тривалість академічної відпустки може бути продовжена.

2) За весь період навчання здобувач може скористатися правом на отримання академічної відпустки у зв'язку з навчанням в освітніх (наукових) установах та проходженням практики (стажування) у підприємствах (організаціях, установах) за кордоном лише один раз.

3) Здобувачі першого курсу університету правом на отримання академічної відпустки у зв'язку з виїздом за кордон не користуються.

4) Академічна відпустка надається наказом по університету на підставі поданої заяви на ім'я ректора та документів, зазначених в наступному пункті (5) цього положення на навчання або практику здобувача у вищий навчальний чи науковий заклад іншої держави.

5) Перелік документів, за якими здобувачам надається академічна відпустка у зв'язку з навчанням в освітніх (наукових) установах та проходженням практики (стажування) на підприємствах (організаціях, установах) за кордоном, відповідно до існуючих нормативних актів, включає наступні документи:

- заяву на ім'я ректора (Додаток В);
- оригінал (копію) запрошення на навчання або інший підтверджуючий документ про проходження практики (стажування) здобувача у вищий навчальний заклад іноземної держави або у підприємстві (установі, організації) та за необхідності його офіційно посвідчений переклад українською мовою;
- заяву батьків про згоду на навчання або проходження практики (стажування) здобувача за кордоном (для осіб, що не досягли 18-років);
- інформацію про навчальний заклад або підприємство (організацію, установу), до якого направляється здобувач, необхідні для прийняття рішення про надання академічної відпустки (офіційний сайт учбового закладу, адреса, контактні дані, напрями підготовки, сфери наукової діяльності тощо).

Документи на отримання академічної відпустки подаються до навчального відділу заздалегідь, але не пізніше, ніж за два тижні до дати запланованого від'їзду.

На підставі поданих документів видається відповідний наказ університету про надання академічної відпустки.

ІІ.3.4. Функції відділу міжнародного стажування

1) Відділ міжнародного стажування підтримує постійний контакт і листування із закордонними організаторами практики (стажування) та здобувачами, що знаходяться за кордоном, надає їм необхідну підтримку та допомогу.

2) Надає інформацію здобувачам з приводу умов та термінів проходження практики (стажування) за кордоном.

3) Організовує засідання конкурсних комісій з відбору претендентів для проходження практики (стажування) за кордоном.

4) Подає на затвердження ректорові протокол засідання конкурсної комісії, підписаний всіма її членами.

5) Організовує заповнення та відправлення поштою або з кур'єром на адресу організаторів практики (стажування), їх офіційних представників в Україні необхідних документів.

6) Несе відповідальність перед організаторами практики (стажування) про дотримання умов відбору здобувачів та своєчасне оформлення, відправку необхідних документів.

7) Систематично звітує перед організаторами практики (стажування)

про хід підготовки та організації поїздки до відповідної держави.

8) Контролює проходження додаткової мовної підготовки здобувачами з недостатнім, на момент від'їзду, рівнем знання іноземної мови. Разом з кафедрою мовної підготовки організовує постійно діючі мовні курси.

9) Допомагає здобувачам у підготовці документів на відкриття іноземних віз і несе відповідальність за організацію виїзду здобувачів.

10) Контролює підписання здобувачами зобов'язання про своєчасне повернення в Україну. Пам'ятка здобувачу та основні етапи щодо підготовки до виїзду, перебування в країні та в організації-місці практики (стажування), дії після повернення з практики (стажування) здобувачів представлені в додатках Г і Д.

11) Контролює навчально-методичне забезпечення практики (стажування) провідними кафедрами.

12) Веде облік документації та звітує ректорату про організацію діяльності та стан зв'язків із закордонними організаціями.

II.3.5. Функції деканатів факультетів

1) При формуванні навчального плану для здобувачів 1-3 курсів у вибірковій частині навчального плану передбачати ознайомчу практику (стажування) за кордоном.

2) Направляти на практику за кордоном тільки здобувачів, які навчались не менше 2/3 семестру і мають право на дострокове складання сесії (тобто, виконали навчальний план семестру в повному об'ємі).

3) При поверненні здобувача з практики (стажування) за кордоном під час сесії або після закінчення сесії, дозволяти продовження сесії до терміну передбаченого діючими нормативними документами.

4) У разі необхідності надавати здобувачам можливість навчатися за індивідуальним графіком, переносу сесії, виробничої та навчальних практик або академічної відпустки з правом повторного навчання в межах вимог діючих нормативних документів.

5) При організації відбіркових турів, брати безпосередню участь в роботі конкурсних комісій, надавати рекомендації кращим здобувачам для проходження практики (стажування) за кордоном.

6) Надавати рекомендації з узгодження та упорядкування наказів про проходження практики (стажування) за кордоном, перенесення термінів сесій, практик і т. ін.

7) Розробляти індивідуальні навчальні плани для здобувачів, що від'їжджають на практику за кордон.

8) Контролювати розробку та затвердження провідними кафедрами планів, програм проведення практики (стажування) за кордоном, забезпечення ними всіх від'їжджаючих здобувачів.

9) Контролювати проведення захисту звітів та атестації здобувачів після проходження практики (стажування) за кордоном.

II.3.6. Функції провідних кафедр

1) Призначати керівників практики (стажування) за кордоном.

2) Розробляти плани, програми та інші необхідні для проходження практики (стажування) за кордоном методичні документи (щоденник, звіт і т. ін.), забезпечувати ними здобувачів та здійснювати навчально-методичне керівництво практикою.

3) Організовувати під керівництвом деканату захист звітів здобувачів про проходження практики (стажування) за кордоном.

II.3.7. Обов'язки та права здобувачів

1) До моменту від'їзду за кордон кожен здобувач повинен:

- підписати зобов'язання встановленого зразка про своєчасне повернення в Україну для подальшого навчання в університеті;
- отримати у навчальному відділі (у керівника виробничої практики (стажування) копію наказу «Про направлення для проходження практики (стажування) за кордоном»;
- своєчасно сплатити за навчання в наступному семестрі;
- у повному обсязі сплатити вартість гуртожитку.

2) Під час проходження практики (стажування) за кордоном здобувачі зобов'язані:

- своєчасно прибути на базу практики (стажування);
- виконувати в повному обсязі всі завдання, передбачені програмою практики (стажування), вказівками керівників практики та при можливості інформувати про хід проходження практики (стажування) під час перебування за кордоном;
- суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії;
- нести повну відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно звітувати про проходження практики (стажування).

3) У разі порушення умов практики (стажування) та термінів її проходження здобувач відраховується з університету. Поновлення на навчання таких здобувачів здійснюється на контрактній основі.

4) У випадку від'їзду за кордон без наказу та в разі перевищення терміну перебування за кордоном без поважних причин здобувач відраховується з університету.

5) Кожен здобувач університету має право при дотриманні вимог пункту III.3.2 (3-5) брати участь у конкурсному відборі на проходження практики (стажування) за кордоном.

6) Під час проходження практики (стажування) за кордоном та роботі на робочих місцях і посадах з виплатою заробітної плати здобувач має право на отримання стипендії за результатами підсумкового контролю.

7) Здобувачу, який не склав сесію в терміни, обумовлені навчальним планом, стипендія не призначається.

II.4. Оформлення документів здобувачами, що пройшли навчання або практику (стажування) за кордоном

1) Після повернення з навчання (стажування, практики) за кордоном здобувач подає до деканату факультету та до відділу міжнародного стажування копію академічної довідки (сертифікату) за весь період навчання

(стажування, практики) з обов'язковим зазначенням назв дисциплін, загальної кількості годин, залікових кредитів та оцінок.

2) У разі заміни типової практики участю у міжнародній програмі стажування здобувачі після її завершення в перший тиждень після прибуття подають звіт встановленої форми (додаток Є) та захищають його, відповідно до планів та вимог відповідної кафедри.

3) По завершенню практики (стажування) за кордоном кожен здобувач готує щоденник проходження практики (стажування) за кордоном, що включає фото і відеоматеріали та подає його у відділ міжнародного стажування (крім випадків ознайомчої практики (стажування)).

4) З метою контролю виконання візового режиму здобувачі повинні після повернення надавати у відділ міжнародного стажування копію паспорту із відмітками візового контролю при перетині кордону.

5) Деканат факультету приймає рішення про продовження навчання здобувача після академічної відпустки, зарахування вивчених дисциплін чи ліквідацію академічної різниці на відповідному курсі за відповідним графіком.

6) Згідно заяви здобувача за поданням відділу міжнародного стажування з візою декана факультету видається наказ про повернення здобувача з академічної відпустки.

7) Якщо здобувач не повернувся з академічної відпустки після навчання (практики, стажування), стажування в освітній (науковій) установі або підприємстві (організації, установи) іноземної держави або не подав звіт про результати навчання (практики, стажування), про перелік та обсяг вивчених дисциплін, про кількість кредитів в 10-денний строк, він відраховується з Університету як такий, що не приступив до навчання в установлений термін або як такий, що не виконав індивідуального графіку навчання.

III.5. Матеріальне забезпечення практики (стажування)

1) Практика (стажування) за кордоном є добровільною справою здобувачів. Матеріальні витрати з організації практики (стажування) здійснюються за рахунок здобувачів. Університет має право на госпрозрахунковій основі надавати консультаційні послуги щодо оформлення документів, необхідних для виїзду закордон (візи, транзитні візи, реєстраційні анкети, робочі картки, поліси медичного страхування, міжнародні квитки для студентів, документи для проїзду, банківські та поштові витрати).

2) Оплата праці фахівців, що надають здобувачам інформаційно-консультаційні послуги, здійснюється відповідно до укладених угод щодо організації та проведення практики (стажування) між організатором практики (стажування) та ректором університету.

III. ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО РІВНЯ ОСВІТИ ДЕРЖАВНОГО БІОТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

III.1. Загальні положення

1) Науково-педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні є компонентом професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності та являє собою вид практичної діяльності здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти щодо здійснення навчально-виховного процесу у вищій школі, включаючи викладання спеціальних дисциплін, організацію навчальної діяльності студентів, науково-методичну роботу.

2) Положення розроблено відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів від 23 березня 2016 р. № 261, Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів від 12 січня 2022 р. № 44 та Положенням про практичне навчання здобувачів вищої освіти Державного біотехнологічного університету від 23 квітня 2022 р. № 261, згідно з якими практику передбачено як один із компонентів програми підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів вищої кваліфікації.

3) Базою для проходження практики є кафедра, за якою закріплено здобувача. Крім того, здобувач може пройти практику на аналогічних кафедрах в інших закладах вищої освіти.

III.2. Мета і завдання практики

Науково-педагогічна практика ставить метою набуття здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти навичок і вмінь науково-педагогічної роботи з опанування організацією структури та змісту викладацької діяльності, методикою підготовки проведення занять, організації самостійної та індивідуальної роботи, основами організації наукової роботи тощо. Вона проводиться у третьому та восьмому семестрах навчання.

Завдання науково-педагогічної практики полягає у практичному оволодінні вміннями структурування та психологічно-грамотного перетворення наукових знань у навчальний матеріал, систематизацією освітніх та виховних завдань, методами та засобами інтерактивного навчання, складання ситуаційних задач і тестових завдань.

Місцем проходження практики слугують випускові і загально-освітні кафедри університету, або в інших закладах освіти України та інших країн з обов'язковою підготовкою звіту про проходження практики та характеристикою від керівника практики з місця її проходження.

Терміни проведення, загальне керівництво практикою та науково-методичне консультування здобувача здійснює його науковий керівник.

Підсумки про проходження науково-педагогічної практики обговорюються на засіданні відповідної кафедри та надаються до справи для розгляду під час атестації здобувача. Форма підсумкового контролю – залік.

У процесі проходження практики здобувачі повинні опанувати і знати:

- організацію освітнього процесу в закладах вищої освіти;
- структуру та зміст викладацької діяльності;
- методику підготовки і проведення занять, організацію самостійної та індивідуальної роботи здобувачів;
- основи педагогіки вищої школи;
- основи освітньо-методичної діяльності в закладах вищої освіти;
- основи організації наукової роботи;
- психологічні аспекти навчання і творчої діяльності.

Під час практики здобувачі мають оволодіти такими компетенціями:

- структурування та психологічно грамотне перетворення наукових знань у навчальний матеріал;
- систематизація освітніх та виховних завдань;
- методи та засоби інтерактивного навчання, складання ситуаційних задач, тестових завдань;
- застосування новітніх освітніх технологій;
- розроблення програми, робочої програми навчальної дисципліни;
- визначення структурних елементів лекційного, лабораторного, практичного і семінарського заняття відповідно до визначеної мети;
- розроблення методичних матеріалів для всіх видів навчальної роботи;
- оформлення документації щодо планування та результатів викладацької діяльності.

У процесі практичної діяльності з ведення навчальних занять здобувачів повинні розвинути вміння сформулювати навчально-виховну мету, здатності адекватного вибору типу і виду занять, використання різних форм організації навчальної діяльності: діагностики, контролю та оцінки ефективності освітньої діяльності.

У ході відвідування занять викладачів відповідних дисциплін здобувачі повинні ознайомитися з різними способами структурування і подання навчального матеріалу, способами активізації навчальної діяльності, особливостями професійної риторики, різними способами та прийомами оцінювання освітньої діяльності у вищій школі.

III.3. Зміст практики

Практика здобувачів передбачає такі види діяльності:

- 1) Ознайомлення з організацією освітньо-виховного процесу в Університеті.
- 2) Вивчення досвіду викладання провідних викладачів Університету під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін.
- 3) Розробка плану та змісту навчальних занять, методична робота з навчальної дисципліни.

4) Самостійне проведення навчальних занять з дисципліни (семінарів, практичних занять), самоаналіз.

5) Участь в оцінюванні якості різних видів робіт здобувачів.

6) Індивідуальна робота зі студентами, керівництво науковими студентськими дослідженнями.

III.4. Організаційні основи практики

1) Загальне керівництво практикою та науково-методичне консультування здійснює науковий керівник здобувача.

2) Загальний обсяг практики становить 3 кредити ЄКТС у шостому-восьмому семестрі навчання.

3) Терміни проходження практики та її програма визначаються в індивідуальному плані здобувача, затверджуються науковим керівником, завідувачем кафедри, за якою закріплено здобувача.

III.5. Звітна документація

1) За підсумками проходження практики здобувач щорічно подає до відділу аспірантури та докторантури:

- загальний звіт про проходження практики (ПІБ здобувача, спеціальність, кафедра, ПІБ наукового керівника, період проходження, загальний обсяг годин, перелік виконаних робіт), підписаний завідувачем кафедри;

- витяг з протоколу засідання кафедри про результати обговорення підсумків практики.

2) Здобувачів, які проводять заняття за трудовою угодою на кафедрі в межах Університету, за якою вони закріплені в аспірантурі, звільняють від проходження практики й атестують на кафедрі на основі поданого звіту про виконання навчального навантаження.

3) Здобувачі мають право проходити практику в інших закладах вищої освіти України та за кордоном, з подальшим поданням звіту про проходження практики та розгорнутої характеристики від відповідального куратора з місця проходження практики.

4) Зазначену документацію зберігають в особовій справі здобувача і розглядають під час атестації.

III.6. Права та обов'язки здобувача

1) Здобувач за погодженням з науковим керівником обирає термін проходження практики на одному з курсів навчання в аспірантурі, (але не раніше третього курсу), залежно від особливостей організації освітнього процесу на кафедрі, плану роботи над дисертаційним дослідженням та ін.

2) Здобувач має право з усіх питань, які виникають під час проходження практики, звертатися до наукового керівника і завідувача кафедри, вносити пропозиції з удосконалення організації практики.

3) Під час проходження практики здобувач, за попередньою домовленістю, має право на відвідування занять провідних фахівців

Університету для вивчення методики викладання, ознайомлення з передовим педагогічним досвідом.

4) Здобувач виконує всі види робіт, передбачені програмою практики, за згодою наукового керівника, ретельно готується до кожного заняття.

5) Здобувач підпорядковується правилам внутрішнього розпорядку Університету, розпорядженням адміністрації та наукового керівника практики. У разі невиконання вимог, які висувають до практиканта, здобувач може бути відсторонений від проходження практики.

6) Здобувача, відстороненого від практики або роботи якого протягом практики визнано незадовільною, вважають таким, який не виконав індивідуальний план. Згідно з Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженим Постановою Кабінету Міністрів від 23 березня 2016 р. такий здобувач підлягає відрахуванню.

III.7. Права та обов'язки наукового керівника практики

Керівництво та контроль за виконання індивідуального плану та проходження практики здобувача здійснює його науковий керівник, який:

- забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів практики;
- добирає тематику занять і порядок проведення практики;
- надає методичну допомогу в плануванні та організації навчальної взаємодії;
- контролює роботу здобувача, відвідування занять та інші види його роботи зі студентами, уживає заходів щодо ліквідації недоліків в організації проходження практики.

Положення розглянуто та затверджено рішенням вченої ради Державного біотехнологічного університету від «12» квітня 2022 року протокол № 14.

ДОГОВІР № _____
про проходження виробничої практики (стажування) , стажування здобувачів
Державного біотехнологічного університету за кордоном

м. Харків

" _____ " _____ 20р.

Державний біотехнологічний університет, в особі В.о. ректора Тихонченка Руслана Сергійовича, що діє на підставі Статуту та іменований в подальшому «Університет», з однієї сторони, та (*організатор практики (стажування)*) в подальшому «Виконавець» з другої сторони, та (*ПІБ*) іменований в подальшому «Здобувач», з третьої сторони, уклали даний договір про наступне:

1. Предмет договору

1.1. Предметом договору є прийняття Університетом і Виконавцем зобов'язань по організації виробничої практики (стажування) , стажування Здобувача за кордоном відповідно до Програми практики (стажування) (за необхідності), розробленої кафедрами університету (далі по тексту «Програма»).

2. Права й обов'язки Університету

2.1. Обов'язки:

2.1.1. Формувати наказ на проходження Здобувачем практики (стажування) за кордоном, здійснювати супровід практики (стажування) Здобувача відповідно до Програми.

2.1.2. Організувати проходження практики (стажування), Здобувача на базі відповідних організацій, підприємств, установ зарубіжних країн через компанії-координатори, з якими встановлено партнерські стосунки у формі угод, контрактів, протоколів про наміри, договорів про співпрацю в організації та проведенні практики (стажування).

2.1.3. Призначати керівника практики (стажування) від університету (за необхідності), здійснювати інструктаж з техніки безпеки та охорони праці, а також навчально-методичне керівництво практикою (стажуванням) силами відповідних кафедр, за якими закріплено Здобувача.

2.1.4. Зберігати на час проходження практики (стажування) право на отримання стипендії за результатами підсумкового контролю.

2.2. Університет вправі:

2.2.1. Застосовувати до здобувача заходи дисциплінарного впливу за порушення обов'язків, які передбачені Правилами внутрішнього розпорядку, Статутом університету та цим договором.

2.2.2. Розірвати договір в односторонньому порядку у випадку невиконання зустрічних Зобов'язань Здобувача за даним договором.

2.3. Університет не бере на себе зобов'язань:

2.3.1. По матеріальному забезпеченню Здобувача під час проходження практики (стажування).

2.3.2. По оплаті страхування життя, майна Здобувача й оплаті медичного обслуговування.

2.3.3. По відшкодуванню збитків, заподіяних життю, здоров'ю або майну Здобувача, що відбулися не з вини Університету, а також супутніх витрат.

2.3.4. По оплаті проїзду до місця проходження практики (стажування).

2.3.5. По забезпеченню Здобувача житлом.

2.3.6. По відшкодуванню вартості програми практики (стажування) , стажування та інших витрат, пов'язаних із відправкою за кордон, які несуть здобувачі за власні кошти.

2.3.7. По збереженню місця в гуртожитку за Здобувачем у разі невиконання ним пункту 4.1.10. цього договору.

2.3.8. За неправомірні дії Здобувача під час перебування на практиці (стажуванні).

2.3.9. За дії компанії, яка є організатором практики (стажування) за кордоном згідно укладених з університетом угод та інших організацій у відношенні Здобувача при порушенні ним правил та вимог програми практики (стажування) за кордоном.

3. Обов'язки Виконавця

3.1. Надавати Здобувачу необхідну інформацію про умови проходження виробничих практик або стажувань за кордоном.

3.2. Надавати інформаційно-консультативні послуги щодо вимог зарубіжних посольств та оформлення необхідних документів для отримання дозволу на стажування та віз.

3.3. Надавати інформаційно-консультативні послуги щодо оформлення страхування та проїзних документів.

3.5. Допомогати Здобувачу в розв'язанні суперечливих питань та проблем у випадках порушення умов програми, договору або плану проходження стажування з боку приймаючого сільськогосподарського підприємства та інформувати Університет про заходи щодо їх розв'язання.

4. Права й обов'язки Здобувача

4.1.Здобувач зобов'язаний:

4.1.1. Проявляти самостійність й ініціативу, оволодіти знаннями, уміннями й практичними навичками, виконувати у встановлений термін всі види завдань, що передбачені програмою практики (стажування) (стажування).

4.1.2. Вивчити і суворо дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, правил охорони праці, техніки безпеки й санітарії в місцях проходження практики (стажування).

4.1.3. До початку практики (стажування) одержати від керівника практики (стажування) завдання та програму практики (стажування).

4.1.4. Пройти практику, стажування у закордонному сільськогосподарському підприємстві (країна,назва підприємства) протягом _____ місяців у термін з _____ по _____.

4.1.5. Своєчасно прибути на базу практики (стажування) та повернутися своєчасно по закінченню програми практики (стажування) до Університету відповідно строків дії візи та термінів, встановлених цим договором.

4.1.6. Здобувач зобов'язаний вести щоденник практики (стажування), який по закінченню практики (стажування) повинен бути завірений за місцем проходження практики (стажування).

4.1.7. У повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені Програмою практики (стажування) і вказівки її керівників.

4.1.8. По приїзду своєчасно скласти залік з практики (стажування).

4.1.9. По закінченню практики (стажування) скласти звіт в порядку, встановленому закріпленою кафедрою.

4.1.10. Перед від'їздом на практику (стажування) внести оплату за навчання за наступний період (у випадку, якщо здобувач навчається за кошти фізичних або юридичних осіб) та сплатити за гуртожиток (у разі мешкання здобувача у гуртожитку).

4.1.11. До від'їзду на практику (стажування) за кордон пройти при університеті підготовку на курсах іноземної мови та успішно скласти тести (за умови їх проведення).

4.1.12. Успішно скласти екзаменаційну сесію за два тижні до від'їзду на практику (стажування) за кордон.

4.2. Права Здобувача:

4.2.1. Одержувати додаткові освітні послуги в іноземних освітньо-наукових установах, якщо вони передбачені програмою практики (стажування), за додатковою угодою.

4.2.2. Здобувач вправі відмовитися від виконання договору в будь-який час та повернутися до університету.

4.2.3. Здобувач може змінити місце проходження практики (стажування) лише у випадку письмового погодження з Виконавцем.

4.2.4. Здобувач має право на інформаційну підтримку і допомогу Виконавця, у тому числі й в екстрених випадках протягом всього терміну участі Здобувача у Програмі.

4.2.5. Занеобхідності для успішного виконання навчального плану оформляти графік індивідуального навчання.

4.2.6. Зберігати за собою право мешкання у гуртожитку на період проходження практики (стажування) за умови виконання пункту 4.1.10. цього договору.

4.2.7. Має право на медичне обслуговування за кордоном під час практики (стажування) за наявності страхового полісу.

5. Порядок й умови проходження практики (стажування).

5.1. Здобувач проходить практику (стажування) відповідно до погодженої Програми у встановлений термін.

5.2. На практику (стажування) допускаються здобувачі, які виконали всі вимоги навчального плану.

5.3. У випадку грубого порушення умов та термінів програм практики (стажування) , а також законодавства країни перебування Здобувач відраховується з університету без повернення коштів.

5.4. Виробнича практика (стажування) за кордоном є добровільною справою здобувача і здійснюється за їх кошти.

6. Форс-мажор

6.1. Сторони звільняються від відповідальності за повне або часткове невиконання зобов'язань за цим договором, якщо воно стало наслідком обставин непереборної сили, а саме пожежі, повені, землетрусу й т.п., прийнятих змін законодавства України, постанов Уряду України й місцевих органів влади, і якщо ці обставини безпосередньо вплинули на виконання даного договору. При цьому строк виконання зобов'язань за даним договором відсувається відповідно до часу, протягом якого діяли такі обставини.

6.2 Якщо подібні обставини будуть тривати більше двох місяців, то кожна сторона має право анулювати даний договір, і в цьому випадку жодна із сторін не буде мати право на відшкодування збитків.

7. Порядок розгляду спорів

7.1. Сторони домовилися вирішувати усі розбіжності між ними, що впливають із даного договору, шляхом переговорів.

7.2. У випадку, якщо сторони не досягли взаємної згоди, суперечки вирішуються в суді, у порядку, обумовленому законодавством України.

8. Заключні положення

8.1. Даний договір набуває чинності з моменту його підписання сторонами й вважається припиненим після закінчення строку практики (стажування), стажування, встановленого п. 4.1.4. даного договору, а також у випадку розірвання договору по взаємній згоді сторін або в односторонньому порядку.

8.2. Будь-які зміни й доповнення до даного договору дійсні лише за умови, якщо вони зроблені в письмовій формі й підписані всіма сторонами.

8.3. Усе інше, що не передбачено в даному договорі врегульовується згідно законодавства України.

8.4. Якщо будь-який пункт із договору або його частина виявиться недійсним внаслідок зміни законодавства України, він буде вважатися відсутнім у договорі, при цьому інші залишаються в силі.

8.5. Даний договір складений у трьох примірниках, що мають однакову юридичну силу, і зберігаються по одному примірнику в кожній із сторін.

8.6.

8. Адреси сторін

Державний біотехнологічний університет
Адреса: 61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44
e-mail: info@btu.kharkov.ua
Банк: Державна казначейська служба України
(ДКСУ) м. Київ
код _____ 44234755 _____
МФО _____ 820172 _____
р/р UA _328201720313211001201130739_
ІПН 42347520317
Свідоцтво платника податків 2120314500359

В.о. ректора ДБТУ _____ Р.С. ТИХОНЧЕНКО
(підпис)
М.п.

Здобувач _____

Адреса _____

№ паспорту _____
Ким виданий _____

В.о. ректора Державного
біотехнологічного університету
Тихонченку Р. С.

здобувача факультету
курсу, групи
П.І.Б.

ЗАЯВА-ОБГРУНТУВАННЯ

Прошу розглянути можливість щодо проходження мною практики
(стажування) у (країна, місто, підприємство) з _____ по _____ .

Мета практики (стажування):

_____ .

Завдання: _____ .

Джерела фінансування: за рахунок приймаючої сторони та власних коштів,
інші.

Дата

підпис

Здобувач

Погоджено:

Начальник відділу
міжнародного стажування
П.І.Б.

Декан факультету
П.І.Б.

Керівник практики (стажування)
П.І.Б.

В.о. ректора Державного
біотехнологічного університету
Тихонченку Р. С.

здобувача факультету
курсу, групи
П.І.Б.

ЗАЯВА

Прошу надати мені академічну відпустку у зв'язку з проходження
мною практики (стажування) у (країна, місто, підприємство, ВНЗ) з _____
по _____.

Дата

підпис

Здобувач

Погоджено:

Начальник відділу
міжнародного стажування
П.І.Б.

Декан факультету
П.І.Б.

Керівник практики (стажування)
П.І.Б.

**ПАМ'ЯТКА ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ, ЩО ВИЇЗДЖАЮТЬ ЗА
КОРДОН ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ (стажування)**

1. Після проходження конкурсного відбору здобувач подає на ім'я ректора університету заяву-обґрунтування (додаток Б).

2. Перед виїздом за кордон здобувачі повинні пройти обов'язковий інструктаж з техніки безпеки та правил поведінки в місцях проходження практики (стажування). Журнали обліку про проходження техніки безпеки знаходяться на відповідних випускових кафедрах.

3. У тижневий термін після повернення з місця проходження практики (стажування) подати щоденник з практики (стажування);

- фотоматеріали (фотографії навколишньої території, інтер'єру, структурних підрозділів та робочих місць, можливі відеоролики).

4. У разі заміни типової практики участю у міжнародній програмі стажування, у тижневий термін після повернення подати на випускові кафедри змістовний звіт з проходження виробничої практики (стажування) відповідно до програми практики (стажування) та затвердженого завдання (структура та приклад звіту - додаток Д).

5. Звіт має складатися з текстової частини та додатків, що містять накопичений під час проходження практики (стажування) матеріал (який засвідчує проходження здобувачем практики (стажування) на конкретних посадах в структурних підрозділах):

- щоденник з практики (стажування);
- сертифікат про проходження практики (стажування);
- фотоматеріали (фотографії навколишньої території, інтер'єру, структурних підрозділів та робочих місць, можливі відеоролики);
- відеоматеріали;
- документація про діяльність підприємства;
- каталоги, буклети та інша рекламно-сувенірна продукція; візитні картки тощо.

6. У двотижневий термін після повернення захистити звіт про результати стажування перед комісією викладачів випускових кафедр та здобувачами факультету.

7. Я, *ПІБ здобувача*, зобов'язуюсь своєчасно повернутися в Україну для продовження подальшого навчання в Державному біотехнологічному університеті, а також усвідомлюю, що невиконання програми практики (стажування) за кордоном та несвоєчасне повернення до Державного біотехнологічного університету може призвести до відрахування зі складу здобувачів університету.

Дата

Підпис здобувача

Порядок (етапи) підготовки до виїзду та проходження практики (стажування) за кордоном

1 етап. Підготовка до від'їзду

1.1. Збір та оформлення документів:

- довідка про несудимість;
- медична довідка;
- страховка для країн Євросоюзу з покриттям 30000 євро та перекладом на мову країни, в якій проходять практику;
- контракт і запрошення від підприємства з країни, в якій здобувач буде проходити практику;
- довідка про навчання в Державному біотехнологічному університеті, кольорові фотографії.

1.2. Складання екзаменаційної сесії:

- здобувачі 1-ого, 2-ого та 3-го курсів бакалаврського рівня повинні на початку відповідно 2, 4 та 6 семестрів отримати додаткові завдання з дисциплін, що викладаються у даному семестрі. За індивідуальним графіком у визначені дати здати екзаменаційну сесію;

- здобувачі 1-ого курсу магістерського рівня – на початку 2 семестру повинні отримати завдання на магістерську роботу (проект) та розпочати роботу над нею (ним) (1 розділ). На початку березня отримати направлення на базу практики (стажування) та розпочати проходження виробничої практики (стажування) з фаху. За індивідуальним графіком скласти екзаменаційну сесію та звіт з виробничої практики (стажування) з фаху. Розпочати роботу над науковою статтею та 2 розділом дипломної роботи (проекту).

1.3. Організація проведення інструктажів з охорони праці та безпеки життєдіяльності здобувачів:

- здобувачі на передодні практики (стажування) повинні пройти відповідний інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності із записом у журналі реєстрації первинного, позапланового, цільового інструктажів з безпеки життєдіяльності здобувачів.

1.4. Оформлення візи і придбання квитків до країни, в якій проходять практику, виїзд за індивідуально обраними датами.

2 етап. Проходження практики (стажування)

2.1. Зустріч здобувачів з представниками організації-посередника або підприємства – бази практики (стажування); розміщення, інструктаж на робочому місці по техніці безпеки та посадовим обов'язкам.

2.2. Виконання функціональних обов'язків на робочих місцях за

посадами відповідно до контракту.

2.3. Збирання матеріалів і написання звіту з практики (стажування) за затвердженою програмою.

Оформлення документів для «Візи» з метою легального перебування за кордоном до закінчення дії контракту (після місяця перебування в країні проходження медичних аналізів – реакція манту та флюорографія – в місцевій поліклініці та представлення їх результатів до відділу кадрів підприємства).

Бронювання і придбання квитків з країни, в якій проходять практику до України (доцільно кінець липня – початок серпня).

2.4. Представлення матеріалів звіту керівникам практики (стажування) від підприємства. Отримання сертифікатів.

3 етап. Завершення практики (стажування) та повернення до України

3.1. Повернення до України у терміни, визначені контрактом.

3.2. Підготовка, представлення і захист звіту про закордонне відрядження згідно з порядком, представленим у пам'ятці (додаток Є).

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора Державного
біотехнологічного університету
_____ Р. С. Тихонченко

«» _____ 20 ____ р.

ЗВІТ

про закордонний виїзд

(здобувача факультету, курсу групи, П.І.Б.)

Країна, підприємство (заклад) перебування:

Мета практики (стажування) :

Підстава для виїзду: наказ в.о. ректора ДБТУ

№ _____ від _____

запрошення _____

Місце перебування:

Термін перебування:

Джерела фінансування:

Керівник практики (стажування) від іноземного підприємства
(П.І.Б., посада, телефон, факс, e-mail):

Основна частина (текст):

Результату та ефективність виїзду (текст):

Застосування набутого досвіду у навчанні та професійній діяльності:

Висновки: (текст)

Пропозиції: (текст)

Додатки: копії отриманих дипломів, сертифікатів, свідоцтв, рекомендаційних листів та їх переклад на українську мову

Дата

Підпис здобувача

Погоджено:

Декан факультету _____
_____ (П.І.Б.)

Завідувач кафедри _____
_____ (П.І.Б.)